

Eva Brindová

Kde jen ten čert je?

Eva Brindová

KDE JEN TEN ČERT JE?

KDE JEN TEN ČERT JE?

Už troubějí,

Už troubějí

Na horách jeleni.

Na horách troubějí jeleni. Netroubějí. Troubí. Jde si to jelen lesem na horách, mezi parohy má klobouk na stranu, na zelené šňůrce má pověšenou trubku, co krok na trubku zatroubí. Ne? Tak dobrá, není to trubka ale bombardon. Stejně je bombardon trubka. Máte šněrovací boty? Vysoké? Aspoň ke kotníku? Tak jednu botu rozšněrujte. Vytáhněte tkaničku z dírek. Vezměte ji mezi palec a ukazovák za koneček. A z výšky ji spouštějte na zem. Ať děláte, co děláte, tkanička se vám stáčí do kroužku. Spusťte ji ještě níž. Stočí se do dalšího kroužku. Spusťte ji ještě níž. Třetí kroužek. Dál to nejde, máte celou tkaničku stočenou dokolečka. Teď si představte, že ta tkanička je stokrát větší. A stokrát tlustší. A že je žlutá a lesklá. Tak to je bombardon. Jenže se na něj netroubí takové to tátatá tydlitá, troubí se na něj hm tata, hm tata.

Nic takového jako když ptáci cvrlikají. Něco takového, jako když je kráva sama ve chlévě a je jí smutno po kamarádkách. Netroubí. Bučí. Tak to jsou ti jeleni, co troubějí na horách.

Jeleni vlastně troubí i v nížinách. Ono je jim docela jedno, kde troubí. Hlavně, aby tam byly lesy, protože v lese se jelenům troubí nejlépe. Laně netroubí. Nemají to zapotřebí a ani na troubení nemají čas. Protože laně, to jsou paní jelenové, se musí starat o kolouchy, o to, aby se měli kde napást na šťavnaté lesní trávě nebo na výhoncích keřů a stromů, když zrovna není tráva k mání. Když ta tráva je, aby to nebyl mladý mokřý jetel, protože z mladého mokrého jetele by kolouchy mohlo rozbolet břicho. Ani s tím lesem to není tak úplně pravda. V lese tráva moc šťavnatá není. Šťavnatá travička je na pasekách, na lukách pod lesem, šťavnaté je mladé osení na polích. Ale to se musí laně ještě navíc starat o to, aby byl les někde blízko, aby bylo kam utéci a kde se schovat, kdyby náhodou na jejich kolouška vyrukoval zatoulaný pes. Ne, paní jelenové nemají čas na troubení.

Když začnou jeleni troubit, je nejvyšší čas se podívat na oblohu. Protože po obloze se začnou honit mraky, takové ty tmavomodré až do černa, a z mraků začne pršet a pršet...a pršet. Ještě horší to je, když je obloha blankytně modrá, sluníčko se culí, vzduchem plují pavučinky babího léta, jak se pavoučci stěhují na nová loviště. Protože když troubí jeleni a obloha je blankytně modrá, znamená to, že se přišenou mraky od severu nebo od jihu a když ne od severu nebo od jihu, pak určitě

od východu nebo od západu, takové ty tmavomodré až do černa, a z mraků bude pršet a pršet...a pršet.

To je moc dobře. Protože to znamená, že rtuť v teploměru začne zívát, ani si nedá dlaň před pusou, začne zívát, klouzat níž a níž, až sklouzne kamsi pod peřinu a léto usne. Bude si pochrupovat, tu a tam se převalí z boku na bok, tu a tam pootevře oko, ale bude spát hlouběji a hlouběji a z těch modročerných mraků se začnou sypat místo kapek vločky. Bude to jedno a totéž, stále to bude voda, ale bude to voda měkounká, bělounká, bude to sníh a bude na čase se podívat, kde zůstaly po loňské zimě sánky, a bude na čase se podívat, jestli se ještě noha vejde do bot s bruslemi.

Je pravda, že se musí ráno vstávat ještě za tmy. Je pravda, že se musí každé ráno jít do té plískanice a zimy. Je pravda, že se musí každý den jít do školy. Ale vem to čert...tedy ne doopravdy! Vem to čert se nesmí říkat, protože by se mohlo stát, že by si to čert opravdu chtěl vzít. Vem to čert, ať je tma, ať je sychravo. Hlavně, aby již brzy napadl ten sníh, co se po něm dá jezdit na sánkách i na lyžích, aby se potok potáhl bílým kabátkem, co se po něm dá řídit na bruslích. Aby už se bylo ve škole, v teplé třídě, se Špuntem a s Vyžletem. Se Špuntem a s Vyžletem. S Cvalíkem ne, protože s Cvalíkem nic není. Cvalík je takový nějaký divný, chodí jako bez ducha, téměř jako kdyby s otevřenýma očima spal. Když promluví, žvatlá cosi o prvocích a druhocích. Ne o prvácích a druhácích. Nemluví o spolužácích, těch mladších, protože Cvalík je z nich nejstarší, je páťák, a nechodí s nimi do školy,

protože pátáci do školy nechodí. Ti do školy jezdí. Autobusem do nedalekého městečka, protože zdejší škola je dvoutrídka, v níž chodí prvňáci s druháky do jedné třídy a třetáci s čtvrtáky do druhé třídy. Když se to tak vezme, musí být zdejší děti hrozně chytré, protože jdou z druhé třídy přímo do páté. Nebo nejsou chytré, když jsou čtvrtáci a chodí teprve do druhé třídy?

Tak nějak si Kristýnka mudruje, když ráno vstává, se zavřenýma očima jde do koupelny, aby si vyčistila zuby a umyla nos, se zavřenýma očima jde do kuchyně, aby spolykala snídani, kterou jí maminka Nevrlá nachystala na stůl, se zavřenýma očima se obouvá do šněrovacích bot, se zavřenýma očima se plouží ven z lesovny a jen nerada oči otevírá, aby viděla na cestu, protože ji čeká půlhodinová cesta do vsi. Jen půlhodinová, protože půjde jen kousek po silnici, pak odbočí vpravo na polní cestu, vlastně ani tak ne cestu jako pěšinu, na zkratku, která je nejbližší spojnici mezi vesnicí dole v údolí a lesem nad údolím a strání nad lesem, na níž stojí Hanouskovic chalupa.

„Stejně tu pěšinu vydupali Hanouskovi kluci,“ myslí si Kristýnka a není daleko od pravdy. Vydupali ji Hanouskovi kluci Hanousek Antonín, táta Špunta a Cvalíka a strejda Vyžlete, Hanouskovi kluci Hanousek Václav, dědeček Špunta a Cvalíka, co je již po smrti. A Hanousek a Hanousek, prostě všichni Hanouskové, kteří lesem chodili od těch dob, co dole v údolí stojí ves a od těch dob, co na strání nad lesem stojí Hanouskova

chalupa, a od těch dob, co mezi jejich chalupou nahoře a vesnicí dole stojí ten les.

Konečně má Kristýnka otevřené oči, konečně způsobně kráčí po silnici dolů ke vsi. Kráčí způsobně a pomalu, dokud je na ni vidět z okna lesovny. Jakmile lesovna zmizí za smrky, Kristýnka se ani nemusí ohlížet, přesně ví, kdy lesovna zmizí za smrky, rozběhne se, jako kdyby jí za patami hořelo. Musí utíkat. Musí utíkat, protože jinak by jí Hanouskovi kluci utekli, protože kvůli tomu, že je Cvalík páťák, musí chodit do školy o chvíli dřív, protože jinak by Cvalík nestihl autobus, kterým pojedou do městečka do páté třídy. Musí utíkat, a co z toho bude mít? Řeči o prvocích a druhocích.

Kristýnka jednou bude paní učitelka přírodopiskyně, takže již dnes ví, co jsou prvoci. Takoví malilinkatí tvorečkové, kteří nejsou vidět. Ale co jsou to ti druhoci, nemá ani tušení. Bodejt' by taky měla! To se jen kdysi Cvalík ukecl, když nadšeně vyprávěl o prvocích a honem honem se chtěl dostat k tomu, kdo byl po prvocích. No kdo? Přece druhoci. A Kristýnka z toho má zamotanou hlavu. Jak k tomu chuděra Kristýnka přijde? No řekněte! Má se učit na paní učitelku přírodopiskyni, má se učit, jak vyprávět o prvocích, Cvalík by ji měl zbožně poslouchat, a on si zatím přijde s nějakými prvoky a druhoky. Ještě, že jí naslouchají aspoň Špunt s Vyžletem. Ačkoliv...Ačkoliv ten Vyžle...On se vlastně jmenuje Vilík. Vyžle mu jen tak říkají, má přezdívku Vyžle, protože proti Cvalíkovi a Špuntovi je opravdu jen takové malé, hubeňoučké vyžle, proto mu tak říkají. A

vlastně se nejmenuje ani Vilík. Jmenuje se Beliálek a ten Vilík je také jen taková přezdívka. Ta platí jen ve škole, protože Hanouskovým klukům se nějak nezdálo, že by se mu ve škole mělo říkat Vyžle. Stejně jim to nebylo nic platné. Všichni ví, že Vilík je Vyžle a že se jmenuje Beliálek. Vlastně všichni to neví. Pančelka. Ta to neví určitě. Proto Vyžleti říká jen Vilík. A ten Vilík, to je to samé co Cvalík. Poslouchá ji, když dělá paní učitelku přírodopiskyni a pod fousy se usmívá, protože toho o přírodopisu ví stokrát víc než Kristýnka. A to potom není vůbec žádná hra. Tak si to aspoň v duchu říká Kristýnka, když peláší dolů silnicí, aby se dostala co nejdříve k té cestičce, která od silnice odbočuje dolů ke vsi. Lidé mají rozum a někdy ji dokonce i používají a tak si zkrátí cestu k lesu, vyšlapou cestičku přímo k jeho nejbližšímu cípu. To jen stavitelé silnic mají takové divné nápady, a vedou silnici obloukem, takže po silnici by to bylo do školy mnohem dál.

Samozřejmě, že Hanouskovi kluci již na Kristýnku čekají. Vždycky na Kristýnku čekají. Ne, že by se Kristýnka opožděla. Ale Hanouskovi kluci utíkají dolů strání a dolů lesem, a to se to nějak utíká. Málem ani na konci lesa nestihnou zastavit. Kristýnka také utíká po silnici z kopce. Ale co je to platné, od lesovny musí jít aspoň kousek cesty způsobně, pomalu, aspoň ten kousek cesty, na který vidí maminka Nevrlá z kuchyňského okna, a ta chvilka způsobné chůze, to je to, co Kristýnce denodenně chybí, to je ta chvilka, kterou na ni musí Hanouskovi kluci čekat. A čekat musí, protože kdyby na

Kristýnku nepočkali, pěkně by si to od ní schytali. A kluci opravdu čekají. Vilík, Špunt, Cvalík, trpělivě čekají. Vědí, že musí čekat, protože kdyby nepočkali, Kristýnka by jim to neodpustila. Dobře to znají již od té doby, kdy Kristýnce zmalovali pusou do modra třešněmi ptačinkami, kdy ji naučili válet sudy na stráni, kdy...Zkrátka od té doby, kdy začala Kristýnka Nevrlá být jejich kamarádkou.

Všichni trpělivě čekají, až se Kristýnka přiřítí. Jen Cvalík jako kdyby sebou cukal, jako kdyby poskakoval na místě, jako kdyby se chtěl již již rozběhnout. Není se co divit. Musí sice doběhnout ke škole jako ti ostatní, ale musí doběhnout o chvíli dříve, protože autobus veze pátáky do městečka, a když mají přijít pátáci do školy včas, musí jet autobus o chvíli dříve.

Konečně! Konečně je Kristýnka zde. Dobře ví, že Cvalík musí spěchat. Raději se ani nezastaví a jen se kolem kluků mihne, a řítí se cestičkou dál. V tu ránu se začnou míhat i kluci a míhají se, až se jim nohy kmitají, protože jednak mají opravdu nejvyšší čas, jednak by to byla ostuda, kdyby je holka předběhla. Míhají se, ve vteřince je Vyžle první, v minutce je Cvalík na čele, v tu ránu je jim Špunt za patami, v tu chvíli je Kristýnka dohání. Ani se nenadáli a jsou u školy. Cvalík se vřítí do otevřených dveří autobusu, Kristýnka, Vilík a Špunt ještě okounějí. Ne že by se tak neradi loučili s Cvalíkem, ale potřebují tu chvíli, aby se vydýchali. Nemusí nikdo vědět, že museli utíkat trapem, aby doběhli na poslední chvíli. A nikdo z nich netuší, že nedoběhli.

Totíž, doběhli. Ale jen proto, že strejček autobusák na ně počkal. Strejček autobusák je řidič autobusu a strejček je proto, že je líný se holit a proto nosí plnovous. Vlastně to ani není opravdový strýček. Je strejček, protože má plnovous. Kdyby měl jen kníry, byl by pantáta. A kdyby měl tváře denně vyholené, byl by pan autobusák. A není Hanousek, jmenuje se pan Vávra a maminka Hanousková se jako děvče jmenovala Klekancová. Tak vidíte, že to opravdu není žádný strýček. A nemyslete si. Paní Vávrová není tetička. U žen o tom nerozhodují vousy, ale stejně se pozná, kdo je tetička, kdo panímáma, kdo paní. Paní Vávrová je panímáma. Pan Vávra je strejček Vávra, paní Vávrová je panímáma Vávrová. A není ani panímáma. Je pajmáma. To je totéž, jako když paní učitelka je pančelka. Prostě se to snadněji vyslovuje. Pajmáma. Ale strejček je strejček a proto na Cvalíka počkal. Dnes stejně jako včera, stejně jako předevčírem a stejně..., „Stejně ty kluky jednou roztrhnu,“ myslí si pan Vávra. Ale nic Cvalíkovi neřekne. Bodejť mu bude vykládat, že kdyby se Cvalík jednou rozhodl jít za školu, asi by šli za školu všichni pátáci, protože strejček Vávra by bez Cvalíka neodjel. To proto, že pan Vávra má Tondu, je to Cvalíkův jmenovec, ale to nikdo neví, možná jen paní učitelka, protože když je někdo Cvalík, tak je Cvalík, a po jiném jméně se již nikdo neptá. Tak tedy, pan Vávra má Tondu, co je rovněž páták, a rovněž jezdí autobusem do městečka, a pan Vávra chce z kluka mít něco pořádného, takže se musí učit, a musí chodit do školy, a to by to tak hrálo, aby

Vávrovic Tonda chodil za školu jen proto, že Cvalík zmeškal autobus.

Takže se to povedlo. Uf! Jeden by ani neřekl, co to dá práce dostat tři kluky a jednu holku do školy. Ale už tam jsou, již sedí v lavicích, šprtají násobilku a pravopis, aspoň chvílku je od nich pokoj. Uf! Uf! Uf!

Nejsou ve škole. Cvalík je v autobuse, Kristýnka, Špunt a Vyžle se pomalu šourají k mučírně, zvané škola. Šourají se proto, že Špunt usilovně přemýšlí. „Cvalík je v autobuse, do školy jde Kristýnka, Špunt a Vyžle. Je na něm, aby zachoval čest kluků Hanouskových. Ale jak? Jak?“ To kdyby věděl. Praštil brašnou s učebnicemi do lavice, došel k tabuli, popadl křídou a začal kreslit pand'uláka. Takové nic, kde dvě čáry dole představují nohy, dvě čáry na bocích jsou ruce, kruh nahoře je hlava, aby bylo zřejmé, že hlava je hlava, tři čárky nahoře, představující rozježené vlasy. Teď ještě dolů připsat: Vy...

...žle nedopsal. Naopak. Odhodil křídou, popadl houbu, a rychle panáka smazal. To proto, že slyšel cvaknout kliku u dveří. Přicházela paní učitelka.

Dobře viděla, co Špunt u tabule vyvádí. Ale bylo ráno, začínala první hodina, paní učitelka se rozhodla, že nic nevidí. Kdyby něco viděla, mohla vy Špuntovi napařit půl hodiny po škole. Neudělala to, protože bylo ráno, začínala první hodina, a do odpoledne by se mohlo počasí umoudřit.

Je to zvláštní, ale paní učitelka je paní učitelka. Není ani panímáma ani tetička, je paní učitelka. A Kristýnka a Špunt a Vilík si ani neuvědomují, že paní učitelka se ani tak nechová jako paní učitelka, ale spíš jako tetička. Taková ta správná tetička, co má pochopení pro malé kluky a holky, kteří nemohou po vyučování spěchat domů, protože musí čekat, až přijede autobus se školáky z městečka. Což o to, když je venku hezky, slunce si potichounku pohvizduje, až je z toho vánek, který třepetá listovím, to se paní učitelka může chovat jako paní učitelka, a poslat školáčky domů, i když ví, že nepůjdou domů, ale budou čekat na návsi, až se Cvalík objeví. Ale po nebi se honí mraky, vlastně to nejsou mraky ale jeden jediný velikánský mrak, a vůbec se nehoní. Naopak. Visí nad dědinou jako ta propocená černá houně, kterou pantáta Hanousek přikrývá koně, když s nimi dojede domů z práce na poli. Přesně taková houně visí nad vsí, kape z ní studeně a mokře, slunce dnes nevyšlo, a jestli vyšlo, za tou houní ho není vidět. Tu paní učitelka vyvolá Vilíka z češtiny a Vilík samozřejmě moc neumí, a paní učitelka rázně rozhodne:

„Vilíku, budeš po škole. Třicet minut.“

A Vilík si smutně sedá, protože má být po škole třicet minut a ani ho nenapadne, že přesně třicet minut po konci vyučování přijede autobus a tudíž za třicet minut přijede Cvalík. Ale vzápětí přijde hodina počtů a Špunt splete násobilku sedmi, to je vůbec nejtěžší násobilka. Špunt ji splete, a tu máš, čerte, kropáč, bude po škole taky. Taky třicet minut. A po počtech je

vlastivěda a Kristýnka neví, jaký je rozdíl mezi lasičkou a veverkou.

Stalo se to tak:

Paní učitelka minulou hodinu vyprávěla o hlodavcích. O tom, že mají veliké přední zuby, které jim stále dorůstají, protože veliké přední zuby musí mít, aby s nimi mohli hlodat. Avšak dnes se chystala paní učitelka vyprávět o šelmách kunovitých, a tak žákům uložila, aby si otevřeli učebnici na stránce osmdesát dvě, protože na té stránce byl obrázek lasičky. Když ovšem musí být v jedné knize všechna zvířata, a když ta kniha nesmí být tlustá, aby se dala nosit v aktovce do školy a ze školy, může být obrázek jen maličký. A na maličký obrázek se nic většího nevejde. Kdepak kuna skalní! Tak tak se na obrázek vešla lasička.

Kristýnka otevřela knížku, koutkem oka mrkla na obrázek, uviděla něco hnědě rezavého a řekla si: „Aha, veverka!“ Na co by si četla to, co je pod obrázkem napsáno? Veverek vidí každý den habaděj. Po stromech kolem myslivny jich pobíhalo na tucty. A je přece budoucí paní učitelka přírodopiskyně! O veverkách ví všechno! A neštěstí bylo hotovo, protože v tu chvíli Kristýnku paní učitelka vyvolala.

Začala tam, kde paní učitelka skončila:

„Je to hlodavec, přední zuby jí stále dorůstají, aby mohla hryzat smrkové šišky, když z nich doluje semena, aby mohla rozlousknout bukvice a žaludy, nebo lískové oříšky...“

Lasička na obrázku jako kdyby se na Kristýnku posměšně šklebila a paní učitelka div že nekoukala na Kristýnku s otevřenou pusou.

„Kristýnko, Kristýnko! To to dopadá! Třicet minut!“

Kristýnka si kouše rty, protože když budoucí paní učitelka přírodopiskyně nerozezná lasičku od veverky, je to ostuda, a je to opravdu důvod, proč být po škole. A paní učitelka má v očích smích a tváře vážné, a v duchu si říká:

„Té půl hodiny s nimi počkám. Aspoň nezmoknou a nenachladnou a nebudou mít rýmu a kašel a nebudou mi ve škole chybět.“ Kdyby bylo venku hezky, kdyby nad vsí nevisel ten modročerný mrak, kdyby z něho studeně a mokře nekapalo, asi by je po škole nenechala. Ale v tom podzimním počasí, kdy ten mrak ne a ne se rozhodnout, jestli bude pršet nebo sněžit, opravdu bylo lepší je nechat po škole. Bylo to lepší jednak proto, že nebudou venku moknout, a jednak proto, že když jsou po škole, budou tiše jako pěna.

Takže Kristýnka si kouše rty zbytečně, ale sedí v lavici tiše jako myška, Špunt si opakuje násobilku sedmi zbytečně, ale sedí v lavici tiše jako myška, a Vilík si

ze své češtiny nic nedělá, ale sedí v lavici tiše jako myška. V tu chvíli půlhodina uplyne, pan strejček Vávra mačká klakson, a paní učitelka velí: „Tak, děti, domů! A příště umět!“

Děti způsobně vstanou, způsobně špitnou „Nashledanou,“ způsobně vyklouznou ze třídy a „Prásk!“ způsobně za sebou zavřou dveře školy. Copak ony za to mohou, že jim dveře vyklouzly z rukou, když je způsobně zavíraly?

V tu chvíli se z autobusu vyřítí Cvalík. Také způsobně. A v tu ránu...se loudají cestičkou k lesu, protože do kopce se špatně utíká. Když tak škaredě mrholí, jako kdyby se ten mrak nemohl rozhodnout, jestli bude pršet či nikoliv, tak se i špatně loudá. Tak to Cvalík moc dobře zná. Je z nich nejstarší, když zde není maminka Hanousková, je na radě on, a když chce, aby se dostali v pořádku pod střechu, nezbyvá, než aby jim něco vyprávěl. Třeba pohádku. Budou mu viset na rtech, budou s ním držet krok, aby jim ani slovo neušlo, než se nadějí, budou u silnice, tam se nerozejdou, půjdou po silnici kousek doleva k lesovně, tam pošlou Kristýnku za maminkou paní Nevrlou, a sami se vydají novou pěšinou od lesovny vzhůru lesem. A pan lesní Nevrlý si bude moci lámat hlavu, kdo se mu to najednou courá lesem zrovna u lesovny.